

Hitz egin dezagun bakardadeaz

Sekuentzia honetan bakardadeari buruz hausnarketa egin eta horretaz hitz egiteko aukera izango duzu.

- Gaian sartzeko, galderei erantzun eta komentatu taldean.
- Audioa entzun ondoren, esaldi-hasierei dagokien amaiera aukeratu.
- Bakar errotik eratorritako hitz eta esapideak aztertu eta esaldiak osatu.
- Bakardadeari buruzko artikulua irakurri eta galderei erantzun, gero taldean komentatzeko.

Askotan egoten zara bakarrik?

Hurrengo sekuentzian askorentzat arazo larria den bakardadeaz hitz egiten duen audioa entzungo duzu. Gaian sartzeko erantzun beheko galderei eta komentatu talde txikian

1. Azken astean noiz egon zara bakarrik? Zenbat denboraz?
2. Bakarrik bizi denik ezagutzen duzu? Nolakoa da bere bizimodua?
3. Inoiz egin al duzu bidaiaren bat bakarrik? Nolakoa izan zen esperientzia hori?

Bakardade bilatua eta behartua

Entzun filosofia irakasle den Oihana Ameskuak bakardadeari buruz egin digun gogoeta. Entzun ondoren, amaitu esaldiak jarraipen egokia aukeratuz.

Bizitzaren tarte batzuk bakardadean ematen ditugu...

- ☐ bakarrik egonez gero, zoriontsuagoak garelako.
- ☐ bakardadeak dimentsio pertsonala duelako.
- ☐ zenbaitetan bizitzaren gorabeherak horretara eramaten gaituztelako.

Zenbaitetan beharrezkoa dugu bakardadea...

- ☐ gure bizitzako arazoez hausnartu ahal izateko.
- ☐ geure burua aurkitzeko edo sormen-prozesua aurrera eramateko.
- ☐ gizarte-eredu honek eskatzen duelako.

Bakardade-moten artetik Oihana gehien kezkatzen duen bakardadea...

- ☐ gure gizarte-ereduek sortzen duten bakardadea da.
- ☐ gizarte-sektore jakinetan dagoen bakardadea da.
- ☐ geuk sortzen dugun bakardadea da.

Gaur egun daramagun bizitza azeleratuaren ondorioz...

- ☐ ohartu gabe guk geuk sortzen dugu bakardadea.
- ☐ ez gara zoriontsu bizi.
- ☐ lagunek huts egiten digute.

<https://labur.eus/Dfs2A>

Bakarrik ala bakarra?

Euskaraz bakar errotik eratorrita, hainbat hitz eta esamolde ditugu. Ikus ditzagun:

“Bakar” izenondoa

Izenari lotuta ageri da eta deklinabidearen markak har ditzake. Esanahi aldetik, xehetasun desberdinak adierazteko erabiltzen da.

Jarri hutsunean behar dena.

1. Lehen adiera: “antzekorik ez dela” “berezia dela”. Espainieraz “único” hitzarekin adierazi daiteke.

- Sebastian bat bada zeruan, Donostia _____ munduan
- Gerra piztear da eta pizten bada, nire semea, nire seme _____ , gerrarako sasoian eta adinean dagoena, gerrara joateko deituko dute.
- Egun _____ egin genuen Nabarrenkoxetik Orthezera.
- Eta, halako batean, bere pieza _____ soinekoa gainetik kentzen zuela, biluzi zen Mignon.
- Herri hartan gelditzen zitzaidan lagun _____ kontatu nion sekretu beldurgarri hura.
- Txartel _____ erabilerak % 4 egin du gora 2005ean Bizkaiko garraio publikoaren sarean

Berezia, bakarrik, bakarra
Bakarrarekin, bakarrik, bakarra
Bakarrarekin, bakar, bakarrean
bakarrik, bakar, bakarreko
bakarrik, bakarra, bakarrari
bakarraren, bakarrik, bakarra

2. Bigarren adieran, ordea, bestelako xehetasunak adierazteko erabili ohi dira: “gutxi”, “askorik ez”. Ohikoa da bat / batzuk izatea ondoan.

Lotu esaldi bakoitzari ondoen egokitzen zaiona

- Langile **bakarren batzuk** greba egin gabe geratu dira, baina gehienak kanean dira.
- Ikasle **bakarren batek** gainditu du azterketa, gehienak ez dira gauza izan erdia ere erantzuteko.
- Idazten hasi nintzenean, lagun **bakarren bat edo beste** haserretu egin zitzaidan.

Batek edo bik
Bat edo bi
Gutxi batzuk

Bakarrik aditzondoa

Dagokion elementuaren atzean eta, galdegaia denez, aditzaren aurrean jarri ohi da.

Jarri “bakarrik” dagokion lekuan.

- Bera _ gelditu _ da _ etxean _ , inork _ ezin _ du _ jasan _ bere _ umore _ txarra.
- Entzun _ arretaz _ , behin _ esango _ dizut _ eta.
- Bizitza _ ez _ da _ lan _ egitea _ , jolasa _ eta _ aisia _ ere _ beharrezko _ ditugu.

Bakartu aditza

Erro beretik abiatuta aditza sortzen da. Adierazten du norbait edo zerbait besteengandik **bereiztea**. Hurbileko esanahia duten beste bi aditz dira "urrundu" eta "isolatu". Baina bakoitzak badu ñabardura.

Aukeratu "bakartu", "isolatu" eta "urrundu" aditzen artean esaldiari ongien egokitzen zaiona.

- Edozer huskeriarekin zigortzen zuten jendea eta hilabete batez _____ zuten ziegan.
- Gurasoengandik _____ egiten dira gazteak nerabezaroan, heldutasunerako bete beharreko urratsa da hori.
- Etxeko hormak _____ ditugu material berri bat erabiltza, orain neguan berogailua gutxiago erabiltzen dugu.

Bestelako bakardadeak

Zer ote dira “bakar” errotik eratorritako hauek? Jarri hutsunean egokiena.

Pianista _____ gisa dabil munduko orkestra nagusiekin kontzertuak ematen.

Nobelak idaztea _____ da, ezin dizute ingurukoek askorik lagundu.

Lehen kartak genituen _____, orain telefono eta kontsolak, gero eta bakartuago egoteko arriskua.

Tarteka _____ bilatzen du sortzaileak, jasotako guztia hausnartu ahal izateko.

Antzezle bikaina izan behar da _____ oinarri duen obra hori antzezteko.

Aukerak: bakar-joko / bakarlari / bakarlana / bakardadea / bakarrikzeta

Aurre egin bakardadeari

Gasteizko udalak bakardadeari aurre egiteko martxan jarri zuen kanpaina baten aitzakian, Karmele Jaio idazleak testu honetan bakardadeari buruzko hausnarketa egiten du. Irakurri eta azpimarra ezazu testuko esaldi bakar bat, deigarri, berezi, esanguratsu... iruditu zaizuna. Ondoren zure aukera partekatu ikaskideekin. Esaldi bera aukeratu duzue? Zein? Zergatik?

BAKARDADEA

"Aurre egin nahi diot bakardadeari" izeneko kanpaina abiatu du Gasteizko udalak, bakarrik bizi den adineko jendeari laguntzeko. Kartelak ikusi ditut eta batzuetan isolatuta eta beste batzuetan ia abandonatuta bizi diren hainbat pertsona nagusi irudikatu ditut, ezkutuan, lau hormen artean bizitzen. Eta egokia ikusi dut jendea pertsona nagusien egoeraz sentsibilizatzea eta horien isolamenduaren kontrako programak eta zerbitzuak abiatzea. Izan ere, haien bakardadea, kasu gehienetan, ez baita aukeratutakoa izaten.

Baina Udalaren programaren nondik norakoetan sartu barik, ni hitzarekin geratu naiz. Karteletan agertzen den bakardade hitzak eman dit atentzioa. "Aurre egin nahi diot bakardadeari" dio kartelak, gaztelaniaz "Quiero vencer a la soledad". Eta pentsatu dut zein fama txarra duen bakartasunak gure gizartean. Zenbateko beldurra diogun. Eta iruditu zait gehiago landu beharko lagukeela. Neska mutilei gaztetatik erakutsi bakoitzak baduela halako erresuma bat non bere buruarekin topo egiten duen, badagoela halako erresuma bat zeinetan gustura sentitu daitekeen bere buruarekin. Ez dela derrigorrezkoa beti jendez inguratuta egotea.

Gizaki sozialak garela, bai, eta jendea behar dugula, baina garrantzitsua dela baita ere bakoitzak bere bakardadea lantzea. Bakarrik egoten jakitea. Bakarrik egoten gozatzea. Bakardadea aukeratu ahal izatea nahi dugunean horregatik gaizki sentitu gabe.

Bakardadeak eragiten digun deserosotasunaren adibide bat: taberna batean norbaiten zain gaude eta berandutzen bada, zerbaite egitera behartuta sentitzen gara. Lehen egunkaria hartzen genuen, orain poltsikoan daramagun telefonoa. Bakarrik, ingurura begira, eta pentsatzen egotea ez omen da oso eroso guretzat. Bakoitza bere bakardadean lasai egotea ez omen dago oso ondo ikusia.

Gauza bat da bakarrik egotera derrigortuta egotea, eta kasu horietan bakardadea etsai bihurtzen da, ez delako aukeratutakoa. Baina esango nuke bakarrik egoteko une horiek baloratu, landu eta gozatzen ikasten dutenak badutela altxor baliotsu bat, euren burua hobeto ezagutzen eta hobeto bizitzen lagunduko diena.

Karmele Jaio www.deia.eus web ataritik hartua.

Erantzunak

Bakardade bilatua eta behartua

Bizitzaren tarte batzuk bakardadean ematen ditugu...

☐ zenbaitetan bizitzaren gorabeherak horretara eramaten gaituztelako.

Zenbaitetan beharrezkoa dugu bakardadea...

☐ geure burua aurkitzeko edo sormen-prozesua aurrera eramateko.

Bakardade-moten artetik Oihana gehien kezkatzen duen bakardadea...

☐ gure gizarte-ereduek sortzen duten bakardadea da.

Gaur egun daramagun bizitza azeleratuaren ondorioz...

☐ ohartu gabe guk geuk sortzen dugu bakardadea.

- a) Langile **bakarren batzuk** greba egin gabe geratu dira, baina gehienak kalean dira. (Gutxi batzuk)
- b) Ikasle **bakarren batek** gairitu du azterketa, gehienak ez dira gauza izan erdia ere erantzuteko. (Batek edo bik)
- c) Idazten hasi nintzenean, lagun **bakarren bat edo beste** haserretu egin zitzaidan. (Bat edo bi)
- 1) Bera **bakarrik** gelditu _ da _ etxean _ , inork _ ezin _ du _ jasan _ bere _ umore _ txarra.
- 2) Entzun _ arretaz _ , behin **bakarrik** esango _ dizut _ eta.
- 3) Bizitza _ ez _ da _ lan _ egitea **bakarrik** , jolasa _ eta _ aisia _ ere _ beharrezko _ ditugu.
- 1) Edozer huskeriarekin zigortzen zuten jendea eta hilabete batez **bakartzen** zuten ziegan.
- 2) Gurasoengandik **urrundu** egiten dira gazteak nerabezaroan, heldutasunerako bete beharreko urratsa da hori.
- 3) Etxeko hormak **isolatu** ditugu material berri bat erabilita, orain neguan berogailua gutxiago erabiltzen dugu.

Bakarrik ala bakarra?

- a) Sebastian bat bada zeruan, Donostia **bakarra** munduan
- b) Gerra piztear da eta pizten bada, nire semea, nire seme **bakarra** , gerrarako sasoian eta adinean dagoena, gerrara joateko deituko dute.
- c) Egun **bakarrean** egin genuen Nabarrenkoetik Orthezera.
- d) Eta, halako batean, bere pieza **bakarreko** soinekoa gainetik kentzen zuela, biluzi zen Mignon.
- e) Herri hartan gelditzen zitzaidan lagun **bakarrari** kontatu nion sekretu beldurgarri hura.
- f) Txartel **bakarraren** erabilerak %4 egin du gora 2005ean Bizkaiko garraio publikoaren sarean

Transkripzioa

ESATARIA. - Hamabostean behin filosofiari lotutako gaiak eta gogoetak ekartzen dizkigu Oihana Ameskoa irakasle eta Agora taldeko kideak. Arratsalde on, Oihana.

OIHANA AMESKUA. - Bai. Arratsalde on.

ESATARIA. - Bakardadea da gaur ekarri diguzun gaia. Tira ba, ekin diezaigun: bakardadea. Zer da?: egoera bat, bizipen subjektibo bat? Zer da bakardadea, Oihana?

OIHANA AMESKUA. - Bueno, nik uste bakardade, badela bakardadea subjektiboki bizitzeko, ba horixe, ez?, aukera hori eta beraz, dimentsio pertsonal hori izan, badu. Bizitzaren tarte batzuk ba bueno, bakartiago ematen ditugu. Batzuetan bizitzaren zirkunstantziek horretara eraman gaituztelako, beste batzuetan bilatu egiten dugulako eta beraz, uste dut batzuetan, badela zerbait efimeroa (iragankorra) eta beno, kontingentea edo pasatu egiten dena, eta beste batzuetan kasik beharrezkotzat dugula bakardadea, ba geure burua topatzeko edo sormen-prozesu bat aurrera eramateko, edo dena dela.

Baina niri kezka edo hausnarketa sortarazten didana ez da horrenbestez bakardade-mota hau, baizik eta gehiago, ba beharbada gure gizarte-ereduak, gure bizimoduak produzitu egiten duten bakardadea, ezta? Alegia, gizarte-sektore zabal bat harrapatu egiten duena, ez delako horrenbestez ba horixe, dimentsio pertsonal bat, baizik eta ba gehiago produktu bat, edo ekoiztu egiten dugun zerbait, eta askotan ikusezin bilakatzen zaigularik. Bakardade honek, gure gizarte-egiturekin lotuta dagoen honek, baditu kausa sozialak, kausa ekonomikoak, kulturalak beharbada... Eta agian bakardadeari buruz hitz egiten dugunean kausa hauei ez diegu horrenbeste jaramon egiten.

ESATARIA. - Eta zeintzuk dira kausa horiek, Oihana? Zer arrazoi daude bakardadearen sorrera eta ekoizpen horretan?

OIHANA AMESKUA. - Bat da, kausetako bat da, izan daiteke denbora-falta. Hau ere oso sintomatikoa dena, ezta?, oso gure, gure gizarteetako ezaugarri oso errotua dena, ezta?: denbora-falta. Ez daukagu denborarik, ezta? Epicuro(k) eta bere jarraitzaileak elkartu egiten ziren lorategian filosofatzeko. Lorategiko filosofoak ziren haiek, eta haiek oso garbi zuten bizitzaren helburu den zoriontasuna eskuratzeko, ba plazeren bideari jarraitu behar zitzaizola, eta horretan ezinbesteko bidelagunak edo konplizeak direla lagunak. Eta bueno, hori da hain zuzen ere, ba batzuetan gaur egun daramagun bizitza azeleratu horretan ba nahiko huts egiten dugun kontu bat, ezta? Zeren oharkabean bakardadea ere horrela ekoiztu egiten dugu guk geuk. Baina badira beste batzuk ere.

ESATARIA. - Eta neurri batean, barkatu Oihana, neurri batean hori lotuta teknologia berriak leudeke, ezta?

OIHANA AMESKUA. - Pentsalari askok ere hau ikusten dute bakardade-sortzaile moduan, ezta?, teknologia berri hauek. Berez ez luke zertan izan behar: gertatzen dena da ba bueno, nola, ze bilakaera izan duen teknologiak. Ba baduela ere aipatzen duzun beste ertz hori ere, ezta? Paradoxikoki konektatu egin gaitzake, baina gertukoengandik ere ba bueno, urrundu edo, edo haien aurrean pantailak eraiki egiten dira, ezta?